

- Në të vërtetë para diskutimit N duhet të kenë kohë disa minuta në mënyrë që të shënojnë mendimet dhe reagimet e tyre, si dhe ndonjë problem eventual gjuhësor. Krahaso për këtë më sipër, nr. 10 (Të përgatitesh për një bisedë).
- Ndoshta para bisedës është i nevojshëm një raund i shkurtër, që të qartësohet në çështjet e
 1. e sqarimeve të pyetjeve gjuhësore (nacionet në gjuhën e parë),
 2. M mund t'i propozojë këtu disa pjesë të fjalive ose mjete të të shprehurit, të cilat do të ishin këtu shumë të dobishme (Fraza të tilla si «Sipas mendimit tim... », «Unë mendoj më tepër që ... ») dhe
 3. duhet edhe njëherë të kujtohen për rregullat e rëndësishme si p.sh. «Unë dëgjoj me vëmendje», «Askush nuk përqeshet për shkak të mendimit të tij», «Unë nuk e ndërpres askënd», etj (krahaso më lart nr. 9).
- Diskutimi i çështjes së pari mund të kryhet në grupe dyshe ose edhe në grupe më të mëdha (grupe nivelesh ose tërë klasa).

25

Tregimet e modeluara

Qëllimi

Tek të treguarit modelues një rol veçanërisht të rëndësishëm luajnë gjuha dhe përdorimi i gjesteve dhe i mimikës. N mësajnë këtu që të përdorin gjuhën e tyre të parë në një formë më të lartë dhe shprehëse, e cila shkon përtej përdorimit të përditshëm. Të treguarit modelues zë kështu një pozicion të ndërmjetëm midis të folurit të thjeshtë dhe formave të vogla dramatike (krahaso për këtë, nr. 26–28).

kl. 3–9

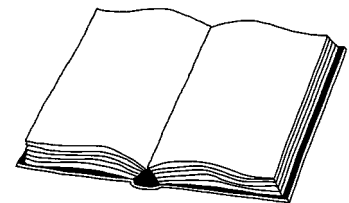
20–40 min.

Materiali:
Eventualisht tekste për t'i zgjedhur për N (përralla, fabula, rrëfime ...).

Rrjedha:

- Hyrje e mundshme: M tregon një ngjarje, p.sh. një përrallë, një baladë ose një tregim (jo aq të gjatë) nga kultura dhe letërsia e tij. M mundohet për një prezantim mundësisht sa më shprehës e të gjallë dhe i merr parasysh këshillat e të treguarit nga nr. 22.
- Kështu pastaj M u thotë N që ata vetë, personalisht ose në grupe të vogla, të ushtrojnë që ta prezantojnë një tregim të një forme të tillë. Ai/ Ajo vë në shfrytëzim tekste përkatëse (tekste të shkurtra për N të dobët, tekste të gjata për më të mirët).
- Edhe një herë do të përmbliidhen kriteret e rëndësishme për të treguarit e gjallë dhe shprehës (krahaso këshillat te nr. 22); të cilat N duhet t'i kenë parasysh.
- N ushtrojnë për ta prezantuar tregimin e tyre (për rrjedhën krahaso më lart nr. 22).
- Para tërë klasës do të prezantohen tregimet veç e veç.
- Në përfundim vijon një bisedë e orientuar sipas kriterëve, krahaso nr. 22.

Variantet:

- M tregon si nxitje për një hyrje një fotografi ose një gjësend. Pastaj tërë klasa e sajton një tregim për këtë, nëpërmjet asaj që një fëmijë fillon të

rrëfejë tregimin, tjetri e rrëfen më tutje tregimin dhe kështu më tutje. Tregimi përmbillet kur të gjithë fëmijët kanë kontribuar me pjesën e tyre. Tregimet duhet të modelohen sa i përket zotërimit të zërit, gjesteve dhe mimikës mundësisht në formë sa më shprehëse. Ky variant është i përshtatshëm, para së gjithash, për grupet e vogla.

- M i shpërndan skedat me fjalë për fushën e një teme. Ai/Ajo e rrëfen fillimin e një tregimi, nëpërmjet asaj që e formon një fjali, ku përdoret fjala, që është në skedën e tyre. Një fëmijë vazhdon më tutje, nëpërmjet asaj që e formon një fjali, ku përdoret fjala e leksikut të skedave; etj.
- Motivim plotësues ndodh kur tekste të treguarit regjistrohen dhe p.sh. në një CD ose si MP3- mund të jenë në shfrytëzim.

26

Lojëra pothuajse reale, lojëra rolesh sociale

Qëllimi

Në dallim nga lojërat e thjeshta të roleve, në nr. 8 bëhet fjalë për për tipin vijues të paraqitjeve të modeluara me përcaktime të hollësishme. Këtu ushtrohen aftësitë në të argumentuar, përdorimi i qëllimshëm dhe i modeluar i gjuhës dhe mjeteve jo-verbale (gjestet, shprehjet e fytyrës) dhe aftësia për të prezantuar bindshëm vetëveten. Varësisht nga tema, skenat ndihmojnë edhe në zhvillimin e strategjive të të folurit dhe fjalorit për tema të veçanta.

kl. 3–9

30–45 min.

Materiali:
Eventualisht disa rekuizita.

Rrjedha:

- M e përshkruan një situatë që ka një konflikt, diskutim ose tension potencial të caktuar. Shembuj:
 - a) Në shkollë dy N grinden mes tyre, sepse njëri ia ka thyer pa dashje lapsin një tjetri.
 - b) Në kohën e lirë dy fëmijë vendas ose adoleshentë tallen me dy të ardhur.
 - c) Gjatë pushimeve në vendin e prejardhjes: dy të rinj që jetojnë atje, e trajtojnë në mënyrë qesharake një të ri, i cili i kalon pushimet atje.
 - d) Gjatë darkës në shtëpi: fëmija dëshiron diçka, që prindërit kurrseji nuk e lejojnë (p.sh. një qen ose dëshiron të shkojë në disko).
- Diskutim në grup apo me tërë klasën se si N do të reagonin në këtë situatë. Pyetje të mundshme dhe shtypa: Si do të ndiheshe ti në këtë situatë? Çfarë mendimesh do të kishe ti? Si do të sillleshe ti konkretisht? Çfarë zgjidhjesh realiste janë të mundshme?
- Eventualisht një raund për mjetet gjuhësore, shih më poshtë tek «Vërejtje».
- Diskutimi i shkurtër, cilave kritere duhet t'u kushtohet vëmendje tek paraqitjet individuale (p.sh. arsyeshmëria e zgjidhjeve, cilësia e gjuhës, kuptueshmëria, etj). Kriteret duhet të jenë transparente dhe të jenë të njohura për të gjithë N. Për të punuar me tabelën e kritereve, e cila është e përshtatshme për këtë, krahaso kap. 4c në hyrje.
- N ndahen në grupe (ose formojnë grupe të pavarura). Ata kanë kohë 10–15 min për të përgatitur paraqitjen e tyre. Kjo duhet të marrë jo më shumë se 5–8 minuta kohë.